

دانشگاه سبز تهران

نماد ترویج آموزش و اصلاح الگوی مصرف

گفت‌وگو با دکتر سعید یزدانی

معاون اداری و مالی دانشگاه تهران

گفت و گو: لیلا احمدی

می‌سازند، بلکه تلاش می‌کنند تا آموزش و آگاهی مردم از تأثیرات زیست‌محیطی و نحوه مبارزه با آن را ترویج دهند. می‌توان ادعا کرد که اگر این طرح‌ها ادامه یابد، سال‌های آینده جایگزینی مناسب برای نسل‌های آینده ایجاد خواهد شد. دانشگاه تهران نیز به عنوان نماد آموزش عالی مدتی است فعالیت خود را در این حوزه آغاز کرده و به سوی سبز شدن گام برداشته است. مدیریت سبز دانشگاه در معاونت اداری مالی تشکیل و در حال فعالیت است و دستاوردهای آن هر سه‌شنبه در سایت خبری دانشگاه درج می‌شود. برای اطلاع بیشتر از اقدامات در این حوزه گفت و گویی با دکتر یزدانی، معاون محترم اداری مالی دانشگاه، انجام دادیم.

در طرح دانشگاه سبز ذهن ابتدا به سمت فضای سبز دانشگاهی می‌رود، اما به صورت جدی‌تر منظور اداره کردن همه فعالیت‌های بشری و محیط زیستی در قرن ۲۱ با کمترین زیان برای محیط زیست است تا استفاده‌های حداکثری انسان از منابع طبیعی را که در قرن بیستم به اوج رسید جبران کند. در این طرح دانشگاه‌های سراسر جهان به عنوان یک نماد و پایلوت در جهت حفظ و نگهداری، سبزشازی و ترویج آموزش‌های اساسی در مدیریت منابع محیط زیستی موثر خواهند بود. واضح است که دانشگاه‌ها به سختی تلاش می‌کنند تا نقش خود را در ساختن این سیاره برای نسل‌های آینده ایفاء کنند. آنها نه تنها فضای سبز و سازگار با محیط زیست را در محوطه دانشگاه

دب | جناب آقای دکتر یزدانی با تشکر از اینکه در این گفت و گو شرکت کردید در ابتدا اجازه دهید بدانیم تعریف شما از دانشگاه و مدیریت سبز چیست و چه هدفی را دنبال می کند؟

ج | مدیریت سبز مجموعه‌ای از اقدامات جامع، هدفمند و مستمری است که در سطوح مختلف دانشگاه انجام می‌شود تا وضعیت موجود را برای رسیدن به مدیریت سبز که حفظ محیط‌زیست و مصرف بهینه انواع انرژی‌ها ارتقاء و تداوم بخشد. در واقع در مدیریت سبز از مجموعه‌ای از ابزارهای مدیریتی اجرایی استفاده می‌شود که تحقق آن افزایش بهره‌وری در سطح سازمان و حفظ محیط زیست را به همراه خواهد داشت. به عبارت دیگر دانشگاه سبز رویکردی است که از یک سو بر اصلاح چرخه‌های مصرف مواد و انرژی و از سوی دیگر بر کاهش تولید آلاینده‌ها و مواد زاید در دانشگاه‌ها تاکید دارد.

در واقع دانشگاه سبز دانشگاهی است که تمام فعالیت‌های آن اعم از آموزشی، پژوهشی، خدمات بهداشتی، ایمنی و حفاظت از محیط زیست به منظور استفاده کارآمد و بهینه از منابع و انرژی در تحقق اهداف توسعه پایدار جامعه باشد.

دب | مهمترین اهداف استقرار دانشگاه سبز را چه می‌دانید؟

سه هدف اصلی را در راستای مدیریت سبز دنبال می‌کنیم که عبارتند از کاهش هزینه‌های عمومی و جاری دانشگاه‌ها، ترویج رفتارهای آموزشی و پژوهشی مبتنی بر کاهش مصرف و تربیت نسلی از دانش‌پژوهان و فارغ‌التحصیلان که به عنوان پیشروان، متخصصان و شاغلان آینده جامعه فعالیت خواهند داشت. بنابراین حفاظت از محیط زیست، بهبود روش‌های مدیریت سبز در واحدهای آموزشی، اداری و... کاهش مصرف منابع طبیعی و اولیه، کاهش مصرف انرژی، کاهش ضایعات و پسماندها، اجتناب از وقوع حوادث اضطراری، رعایت مقررات و قوانین زیست محیطی، جذب کمک‌های ملی و بین‌المللی در جهت بهینه‌سازی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه از مهمترین اهداف مدیریت سبز است.

دب | یکی از مسائل مهم و موثر در مدیریت سبز، مدیریت سبز منابع انسانی است و آموزش سبز یکی از اقدامات مهم و دراقع پیش‌نیاز مدیریت سبز است در این خصوص چه برنامه‌هایی انجام شده و یا در نظر دارید؟

در حوزه آموزش و پژوهش برنامه‌هایی اجرا شده است از جمله دعوت از متخصصان برای آموزش و اصلاح الگوی مصرف، مصرف درست انرژی و برگزاری دوره‌های آموزشی همچون اصلاح الگوی مصرف، آشنایی با مبانی دانشگاه سبز و سومین برنامه راهبردی برای کارکنان دانشگاه و همایش دانشگاه سبز ویژه معاونان اداری و مالی واحدهای دانشگاه را برگزار کردیم که بسیار مفید بوده و اثر این دوره کاملاً در رفتار مدیران و همکاران مشهود است.

از جمله اقدامات و برنامه‌های دیگر مدیریت سبز در دانشگاه شامل: تعریف عناوین و پایان‌نامه‌های مرتبط با اهداف توسعه پایدار در حوزه‌های مختلف، تشویق موسسات و دانشکده‌هایی که در حوزه محیط زیست، مدیریت سبز و توسعه پایدار عمل کنند، تشکیل تشکلهای و کمیته‌های مختلف که در زمینه‌های توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست فعالیت می‌نمایند، استفاده از نشریات و سایت دانشگاه برای اطلاع‌رسانی از

سه هدف اصلی را در راستای مدیریت سبز دنبال می‌کنیم که عبارتند از کاهش هزینه‌های عمومی و جاری دانشگاه‌ها، ترویج رفتارهای آموزشی و پژوهشی مبتنی بر کاهش مصرف و تربیت نسلی از دانش‌پژوهان و فارغ‌التحصیلان که به عنوان پیشروان، متخصصان و شاغلان آینده جامعه فعالیت خواهند داشت

اقدامات انجام شده و ارائه اطلاعات مرتبط با محیط زیست و توسعه پایدار و برگزاری رویدادها و همایش‌های علمی مرتبط با محیط زیست و توسعه پایدار از دیگر اقدامات انجام شده در حوزه آموزش است.

دندان | شورای راهبردی مدیریت سبز بر چه اساس تشکیل شد و چه ساختاری دارد؟

دستورالعمل مدیریت سبز که به تایید وزارت علوم و سازمان برنامه و بودجه رسیده بود، سال ۱۳۹۵ به دانشگاه‌ها ابلاغ شد و طبق ماده ۳ این دستورالعمل برای دستیابی به اهداف این طرح لازم است شورای راهبردی مدیریت سبز در تمامی دانشگاه‌ها همراه با کمیته‌های تخصصی مربوطه تشکیل شود.

مدیریت شورای راهبردی دانشگاه تهران به عهده ریاست محترم دانشگاه است و معاونت اداری مالی نیز مسئول نظارت و اجرای مدیریت سبز در دانشگاه است. در سطح کلان این شورا سیاستگذاری و نظارت و تصویب و اجرای برنامه‌های مدیریت سبز را بر عهده دارد.

دندان | چه اقداماتی تا کنون در دانشگاه تهران در راستای کاهش مصرف انرژی و توسعه پایدار انجام شده است.

استفاده بهینه از آب یکی از برنامه‌های ما برای کاهش مصرف آب بوده است. دو رشته قنات دانشگاه که ریزش کرده بود با اختصاص بودجه از سوی وزارت علوم ترمیم و احیا شد. خریداری و نصب سیستم‌های کاهنده فشار آب، استفاده از آب بازیافتی، ایجاد بستر فرهنگ‌سازی عمومی در زمینه کاهش تولید پسماند و استفاده مجدد از پسماندها و تفکیک از مبدا.

تعویض لامپ‌های پرمصرف داخلی ساختمان‌ها به ویژه در خوابگاه‌ها که بیشترین مصرف را دارند با لامپ‌های کم مصرف. یک میلیارد بودجه برای اصلاح روشنایی در دانشگاه اختصاص داده‌ایم که در صورت اجرا ۵۰ درصد کاهش مصرف خواهیم داشت. عدم استفاده از ظروف یکبار مصرف، فرهنگ‌سازی تغییر آداب و رفتار ناهنجار با محیط زیست... استفاده از سیستم‌های آبیاری نوین در فضای سبز ساختمان‌های دانشگاه، مدیریت زباله‌های الکترونیکی و سخت‌افزاری، کاهش استفاده از خودرو، آموزش دانشجویان برای تبدیل شدن به شهروندان مسئولیت‌پذیر محیط زیست (خصوصاً خوابگاه) از جمله اقداماتی است که در دانشگاه در حال انجام است. علاوه بر آن، به منظور نظارت بر اجرای برنامه‌های مدیریت سبز در دانشگاه در هر ساختمان یک نفر مسئول کنترل مصرف انرژی تعیین شده است که نحوه مصرف را در هر ساختمان بررسی و گزارش می‌کند.

دندان | به کارگیری سیستم‌های هوشمند و تکنولوژی نوین که می‌تواند بسیاری از عادات منفی مصرف را کاهش دهد در کاهش مصرف انرژی و توسعه پایدار موثر است در این زمینه چه برنامه‌هایی دارید.

اکثر تجهیزات دانشگاه از جمله کابل‌ها و موتورخانه‌ها، لوله‌های آب و زیرساخت‌ها فرسوده شده که خود باعث هدررفت انرژی می‌شود تا به حال ۲۰ درصد این تجهیزات اصلاح و بازسازی شده و امیدواریم بودجه لازم به دانشگاه داده شود تا تمامی

مشارکت دانشجویان و حمایت از پایان‌نامه‌های مرتبط با مدیریت سبز از برنامه‌های ما در راستای مدیریت سبز است. کمیته مدیریت سبز در بسیاری از واحدها ایجاد شده که باید حمایت شوند و در صدد هستیم در صورت اختصاص بودجه از آنها حمایت کنیم

واحدها و افراد برگزیده به منظور ایجاد انگیزه و رقابت بین واحدهای مختلف دانشگاه و معرفی دستاوردهای هر واحد از جمله اقدامات انگیزشی ما بوده است. واحدها را تشویق کردیم تا در صورت حرکت به سمت دانشگاه سبز و برداشتن گام‌های لازم و موثر ۵۰ درصد هزینه‌ها به آنها بازگردانده شود و با انتخاب و معرفی واحدهای کم مصرف جایزه‌ای به آنها تعلق خواهد گرفت تا انگیزه‌ای شود برای کاهش مصرف انرژی و اصلاح الگوی مصرف. باید تلاش کنیم دانشجویان هم در این حوزه وارد شوند و مشارکت دانشجویان و حمایت از پایان‌نامه‌های مرتبط با مدیریت سبز از برنامه‌های ما در راستای مدیریت سبز است. کمیته مدیریت سبز در بسیاری از واحدها ایجاد شده که باید حمایت شوند و درصد هستیم در صورت اختصاص بودجه از آنها حمایت کنیم.

دند | بودجه دانشگاه برای اجرای مدیریت سبز را چگونه می‌بینید.

به صورت دستوری دانشگاه‌ها باید هر ساله طی ابلاغی، یک درصد از اعتبارات مندرج در قانون را به منظور استقرار

تجهیزات اصلاح شود. همان‌طور که اشاره کردم امسال یک میلیارد بودجه برای اصلاح روشنایی در دانشگاه اختصاص داده شده و با چند شرکت تولیدی روشنایی کم مصرف قرارداد بسته‌ایم. هوشمندسازی موتورخانه‌ها هم یکی از اقدامات است که در راستای مدیریت سبز بسیار موثر خواهد بود. موتورخانه‌های ما واقعا قدیمی است و نیاز به هوشمندسازی دارد. وزارت علوم به ما قول داده که بودجه‌ای برای هوشمندسازی به ما پرداخت کند و امیدواریم با هوشمندسازی این موتورخانه‌ها و نصب کنتورهای مجزای برق، آب و گاز برای هر واحد بتوانیم اقدام موثری در کاهش انرژی برداشته باشیم.

دند | برای ایجاد انگیزه در مدیران و کارکنان برای حرکت به سوی سبز شدن و توسعه پایدار چه برنامه‌هایی انجام شده است؟

دریافت گزارش‌های دوره‌ای از واحدهای مختلف دانشگاه، ارسال گزارش‌های سالانه به وزارت علوم برای رتبه‌بندی سالانه دانشگاه‌های سبز، برگزاری رویداد رقابتی بین واحدهای مختلف دانشگاه در حوزه مدیریت سبز و انتخاب

سیستم مدیریت سبز هزینه کنند و گزارش هم از ما خواسته می‌شود، ولی حقیقت این است که هزینه‌های بالا و محدودیت‌های مالی دانشگاه ما را در اجرای این طرح محدود می‌کند. با سازمان برنامه و بودجه مذاکراتی انجام شده است و طرحی ارائه کرده‌ایم که بر اساس آن چیزی حدود ۸ میلیارد پول نیاز داریم. در صورت تامین این بودجه اقدامات موثری انجام خواهد شد.

دردن | به نظر شما دانشگاه تهران به عنوان نماد آموزش عالی جایگاه مناسبی در این حوزه به دست آورده است؟

متأسفانه در دوره‌های قبلی دانشگاه‌های دیگر در این حوزه به عنوان دانشگاه‌های پیشرو در اجرای سیاست‌های مدیریت سبز معرفی شدند. دلیل این امر در واقع عدم اطلاع‌رسانی و درج اطلاعات در سامانه ویژه مدیریت سبز بوده که در صورت توجه به این بخش و ورود کلیه اطلاعات مربوط در سامانه، رتبه بهتری به دست می‌آوردیم. دانشگاه تهران در کشور الگو است و باید رتبه اول را داشته باشد. ما با وزارت علوم همسو هستیم و در سال ۱۴۰۰ همایش بین‌المللی مدیریت سبز را در دانشگاه تهران برگزار خواهیم کرد. همان‌طور که عرض کردم فعالیت زیادی در دانشگاه انجام شده که متأسفانه جمع‌آوری و اطلاع‌رسانی نشده است. در این راستا دفتر مدیریت سبز در اداره کل طرح‌های عمرانی دانشگاه تاسیس شده و همکاران خوبی با این دفتر همکاری دارند. همچنین سایت دانشگاه سبز با هدف فرهنگ‌سازی در خصوص فعالیت‌های زیست محیطی، حفظ منابع و بهینه‌سازی مصرف به پیشنهاد معاونت اجرایی حوزه ریاست و روابط عمومی راه‌اندازی شد. وب سایت دانشگاه سبز اخبار مدیریت سبز را هر سه‌شنبه در سایت دانشگاه بارگذاری کرده و اینها بسیار کمک‌کننده است و امیدواریم با انعکاس درست و کامل اخبار این حوزه دانشگاه جایگاه واقعی خود را به دست آورد.

دردن | همکاری دانشگاه تهران با دانشگاه‌های داخلی و بین‌المللی چگونه است؟

با ۱۳ دانشگاه سطح یک کشور همکاری داریم و از تجربیات آنها استفاده می‌کنیم. علاوه بر آن از تجربیات بین‌المللی نیز استفاده می‌کنیم و متخصصان ما در حال رصد کردن تجربیات و اقدامات دانشگاه‌ها در سطح بین‌الملل هستند. مطالعات تطبیقی در این خصوص در حال انجام است و امیدوارم با دانشگاه‌هایی که تجربیات خوبی در این زمینه دارند به صورت مستقیم همکاری داشته باشیم. در حوزه بین‌الملل ارتقای قابل توجه دانشگاه در رتبه‌بندی دانشگاه‌های سبز جهان تحت عنوان «گرین متریک» در سه سال گذشته قابل تقدیر است. همچنین از اهداف آتی دانشگاه در این حوزه، حضور دانشگاه تهران در باشگاه دانشگاه‌های سبز در سطح دانشگاه‌های برتر جهان و عضویت در نهادهای بین‌المللی مرتبط در عرصه محیط زیست و مسائل جهانی آن است.

دردن | همکاری پردیس‌ها و دانشکده‌های دانشگاه را با مدیریت سبز چگونه ارزیابی می‌کنید.

هنوز آن‌طور که انتظار می‌رود مدیران دانشگاه بحث مدیریت سبز را به جد پیگیری نکردند. برخی واحدها همکاری خوبی داشته‌اند. خوشبختانه حوزه معاونت دانشجویی کارهای خوبی را آغاز کرده است. یکی از واحدهایی که مصرف انرژی بالا است خوابگاه‌ها هستند. اگر بتوانیم بحث مدیریت سبز را در تمامی خوابگاه‌های دانشگاه اجرا کنیم،

اجرای موارد مرتبط با مدیریت سبز، همکاری همه واحدهای دانشگاه را می‌طلبد. حوزه معاونت اداری مالی به کمک همه مدیران و واحدهای دانشگاه نیاز دارد و از پیشنهاد و ایده‌های آنها استقبال می‌کند تا دانشگاه بتواند در مدیریت سبز الگو شود

امور فرهنگی و اجتماعی نیز، در قالب جشنواره‌های فرهنگ دانشگاه تهران در سال‌های گذشته در بخش‌های انجمن‌های علمی دانشجویی، کانون‌های فرهنگی، هنری، اجتماعی و دینی، نشریات دانشجویی، ایده‌های برتر فرهنگی، آثار و تولیدات فرهنگی و هنری دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان و هم‌چنین پایان‌نامه دانشجویی برتر در حوزه فرهنگ دانشگاهی و مدیران و کارشناسان برتر فرهنگی، با محور مشخص و خاص «دانشگاه سبز و حفظ محیط زیست» صورت گرفته است.

در پردیس‌های کشاورزی و منابع طبیعی و ابوریحان نیز کارهای خوبی انجام شده به خصوص پردیس ابوریحان یکی از واحدهای پیشگام در راستای مدیریت سبز است و طی سال‌های گذشته اقدامات موثری را انجام داده است.

دغدغه | آیا برنامه‌ای برای همکاری با سازمان محیط زیست در نظر دارید؟

قطعاً همکاری با این سازمان به نفع دانشگاه خواهد بود. ما از همکاری با این سازمان استقبال می‌کنیم و امیدواریم در بحث محیط زیست به خصوص توسعه فضای سبز و مصرف آب همکاری موثری داشته باشیم.

دغدغه | در پایان چه انتظاری از دانشگاه تهرانی‌ها برای سبز شدن دانشگاه دارید؟

از همه عزیزان انتظار دارم که از مصرف بیش از حد انرژی پرهیز کنند، چرا که باید پاسخگوی نسل‌های آینده باشیم. اجرای موارد مرتبط با مدیریت سبز، همکاری همه واحدهای دانشگاه را می‌طلبد. حوزه معاونت اداری مالی به کمک همه مدیران و واحدهای دانشگاه نیاز دارد و از پیشنهاد و ایده‌های آنها استقبال می‌کند تا دانشگاه بتواند در مدیریت سبز الگو شود.

پیشنهاد من این است که واحدی را به نمایندگی دانشگاه سبز اختصاص دهیم تا دستگاه‌ها، اقدامات، نشریات و بروشورهای مرتبط با دانشگاه سبز را برای عموم مردم به نمایش بگذاریم تا حرکت به سمت جامعه سبز مورد توجه همه مردم قرار گیرد. لذا فکر می‌کنم اگر دانشگاه تهران به عنوان دانشگاه مادر در کشور در این زمینه تلاش کند، پیشگام باشد و اطلاع‌رسانی کند می‌تواند گام‌های موثری در مصرف بهینه کل کشور بردارد.

دغدغه | با تشکر از اینکه در این گفت و گو شرکت کردید.

موفقیت چشمگیری خواهیم داشت. اداره کل خوابگاه‌ها در چهارچوب طرح «سرای سبز» دانشگاه، موضوعاتی مانند بهینه‌سازی مصرف آب، بهینه‌سازی مصرف انرژی، افزایش میزان فضاهای سبز، استفاده از آب‌های خاکستری، مدیریت پسماند و آموزش‌های محیط‌زیستی به دانشجویان را انجام داده است.

اداره کل خوابگاه‌ها دستاوردهایی نسبتاً خوبی داشته است که توسعه و بومی‌سازی فناوری پیشرفته تصفیه فاضلاب و بازیافت آب با کیفیت در مبدأ تولید، بهره‌گیری از فناوری هیبریدی از ناسیون- بیوراکتور غشایی به صورت درجا و زیرزمینی، توسعه فناوری‌های حذف آلاینده‌های نوظهور و ترکیبات آنتی‌بیوتیکی و هورمون‌ها از فاضلاب و ایجاد الگوی توسعه فضای سبز و تأمین بخشی از آب مورد نیاز از طریق بازیافت آب از پساب از جمله اقداماتی که در این حوزه انجام شده است.

ضمناً فعالیت‌های موثری در معاونت فرهنگی و اداره کل